

Moliyaviy hisobga kirish

FANIDAN

O'QUV - USLUBIY MAJMUUA

Bilim sohasi:	200000	- Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	230000	- Iqtisod
Ta'lim yo'nalishi:	5230200	- Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Qarshi-2023 yil

Ergasheva N.

“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida stajyor-o’qituvchisi

Taqrizchilar:

Egamberdiyeva S.

QarMII “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida dotsenti

Abdinazarova F.

“TIQXMMI” MTUning Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar instituti “Irrigatsiya va melioratsiya” kafedrasida dotsenti, i.f.n.

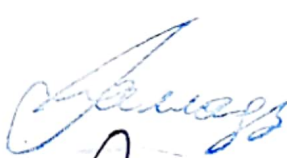
Fanning o’quv uslubiy majmuasi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasining 2023 yil “09” ~~fevral~~ 12-sonli yig’ilishidagina hamda “Iqtisodiyot” fakul’teti Uslubiy Komissiyasining 2023 yil “22” ~~fevral~~ 7-sonli yig’ilishida muhokama qilingan va tasdiqlangan.

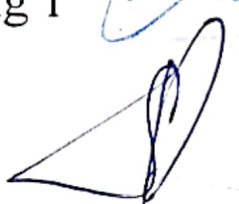
Institut Uslubiy Kengashining 2023 yil “22” ~~fevral~~ 7-sonli yig’ilish qarori bilan o’quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

O’quv-uslubiy boshqarma boshlig’i

“Iqtisodiyot” fakul’teti
Uslubiy komissiyasi raisi:

Kafedra mudiri

 A. Mallayev

 A. Qurbonov

 A. Alikulov

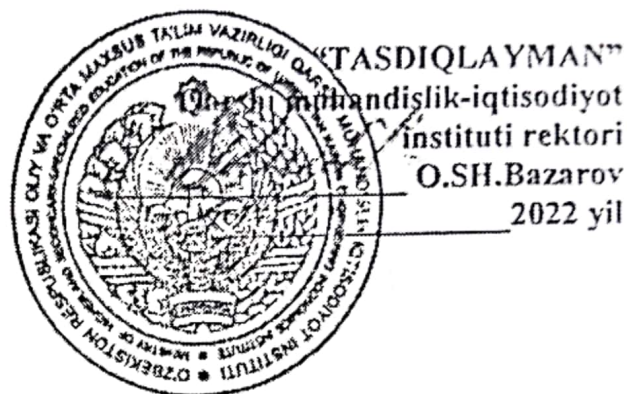
MUNDARIJA

1.	Kirish.....	
2.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanining o’quv dasturi.....	
3.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanining sillabusi.....	
4.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanining o’quv materiallari.....	
5.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanidan mustaqil ta’lim mashg’ulotlari.....	
6.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanidan nazorat savollari.....	
7.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanidan amaliy mashg’ulot topshiriqlar ...	
8.	“Moliyaviy hisobga kirish” fanidan glossariy.....	
9.	Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati.....	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA

MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

«MOLIYAVIY HISOBGA KIRISH»

FANI SILLABUSI

Bilim sohasi:	200000- Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	230000- Iqtisod
Ta'lim yo'nalishi:	5230200 - Menejment <i>(Tarmoqlar va sohalar bo'yicha)</i>

Qarshi – 2022 y

“MOLIYAVIY HISOBGA KIRISH” fani sillabusi

Fan (modul) kodi (ACCS2106)	O'quv yili 2022-2023	Semestr VI	ECTS krediti 6
Fan (modul) turi Majburiy fan	Ta'lim tili o'zbek		Haftalik dars soati 6
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim	Jami yuklama
Moliyaviy hisobga kirish	VI semestr 90 soat ma'ruza 46 soat amaliy 44 soat	VI semestr 90 soat	VI semestr 180 soat

I.Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga zamonaviy avtomatlashtirilgan iqtisodiy axborot tizimlari orqali xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda buxgalteriya hisobining dastlabki hujjatlari asosida yuritish, moliyaviy, statistik va soliq hisobotlarini tayyorlash va topshirish bo'yicha bilim va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi - talabalarga xo'jalik yurituvchi sub'ektlardagi mablag'lar, ularning tashkil topishi manbalarining harakatini elektron xujjatlar aylanmasida to'g'ri aks ettirish, buxgalteriya hisobining ob'ektlarini hisobga olish va elektron hisobotlarda aks ettirish, korxonalarda buxgalteriya hisobi ma'lumotlarini realligini ta'minlash, yuqori tashkilotlar bilan hisoblashishlarni to'g'ri tashkil qilishni davlatimiz qonunlari, hukumat qarorlari, me'yoriy hujjatlar asosida o'rgatishdan iborat.

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. “MOLIYAVIY HISOBGA KIRISH” FANINING PREDMETI VA METODI

Buxgalteriya hisobining tavsiflanishi. Buxgalteriya hisobining rivojlanish tarixi. Buxgalteriya hisobining asosiy tamoyillari. Xo'jalik yurituvchi subyektlarning tashkiliy shakllari va faoliyat turlari.

Buxgalteriya hisobi fanining predmeti, boshqa iqtisodiy fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va tadqiqot usullari. Moliyaviy va boshqaruv hisobining subyektlari va obyektlari. Xo'jalik hisobi to'g'risida umumiy tushuncha va unga qo'yiladigan talablar. Xo'jalik hisobining turlari: tezkor (operativ), statistik va buxgalteriya hisobi. Hisob turlarida qo'llaniladigan o'lchov birliklari. Xo'jalik hisobi tizimining yaxlitligi.

2-mavzu. BUXGALTERIYA BALANSI, UNING TUZILISHI VA MAZMUNI

“Balans” tushunchasi va uning iqtisodiy ahamiyati. Buxgalteriya balansining tuzilishi va mazmuni. Xo'jalik mablag'lari haqida haqida tushuncha. Xo'jalik mablag'larini turiga, joylashishiga va tarkibiga ko'ra turkumlash.

Uzoq muddatli va joriy mablag'lar. Xo'jalik mablag'larining tashkil topish manbalari to'g'risida tushuncha. Xo'jalik mablag'lari manbalarini turiga, joylashishiga va tarkibiga ko'ra turkumlash. Xo'jalik jarayonlari va xo'jalik muomalalari to'g'risida tushuncha. Xo'jalik muomalalari ta'sirida balansda sodir bo'ladigan o'zgarishlar. Respublikamiz korxonalarida tuzilayotgan balanslar bilan xorijiy davlatlarda tuzilayotgan balanslar o'rtasidagi umumiy bog'liqlik va farqlar.

3-mavzu. SCHYOTLAR TIZIMI VA IKKIYOQLAMA YOZUV

Buxgalteriya hisobining schyotlari va uning tuzilishi. Sintetik va analitik schyotlar, ularning tuzilishi va o'zaro bog'liqligi. Analitik va sintetik hisob haqida tushuncha.

Buxgalteriya hisobining schyotlari rejasi va uning tuzilishi. Buxgalteriya balansi va schyotlarning o'zaro bog'liqligi. Schyotlarning iqtisodiy mazmuni, tarkibi va tayinlanishi bo'yicha turkumlanishi. Ikkiyoqlama yozuv. Ikkiyoqlama yozuvning nazorat qilish xususiyatlari. Joriy buxgalteriya hisobi ma'lumotlarini umumlashtirish. Oborot vedomost (aylanma qaydnoma)larini tuzish. Ularning turlari, shakli va tuzish tartibi.

4-mavzu. ASOSIY XO'JALIK

Asosiy vositalar hisobini tashkil qilish hamda uning vazifalari. Asosiy vositalarni turkumlash. Asosiy vositalarni xo'jalik sub'ekti balansiga kiritish tartibi. Asosiy vositalar xarakatini xujjatlashtirish. Asosiy vositalarga amortizatsiya hisoblash tartibi va usullari. Asosiy vositalarni ta'mirlash operatsiyalarini hisobga olish. Asosiy vositalarni qayta baholash muomalalarini hisobda aks ettirish. Asosiy vositalarni balansdan chiqarish tartibi. Ijara munosabatlarini tartibga solish. Ijara muomalalarining ob'ekti, predmeti va sub'ektlari. Asosiy vositalarni ijaraga olish va ijaraga berish hisobi.

Nomoddiy aktivlar hisobini tashkil etish. Nomoddiy aktivlarni turkumlash va baholash. Nomoddiy aktivlarni kiritish va harakatini xujjatlashtirish. Nomoddiy aktivlarga amortizatsiya hisoblash tartibi va usullari. Nomoddiy aktivlarni hisobdan chiqarish tartibi. Nomoddiy aktivlar ijarasi bo'yicha daromadlar va xarajatlarni hisobga olish.

12-mavzu. TAYYOR MAHSULOT VA UNING SOTILISHINI HISOBGA OLISH

Tayyor mahsulot haqida tushuncha va uning turkumlanishi. Tayyor mahsulot (tovar, ish, xizmat)larni turkumlash va baholash. Tayyor mahsulot (tovar, ish, xizmat)larning ombordagi va buxgalteriyadagi hisobi. Tayyor mahsulot (tovar, ish, xizmat)lar sotilishini xujjatlashtirish. Tayyor mahsulot (tovar, ish, xizmat)lari turli shartlar bilan realizatsiya qilishni hisobda aks ettirish. Tayyor mahsulotlarning qaytarilishi hamda chegirmalar berish muomalalari hisobi. Tovarlar va savdo ustamalarini hisobga olish. Tayyor mahsulot (tovar)lar sotilishi bo'yicha moliyaviy natijalarni hisobda aks ettirish.

13-mavzu. XUSUSIY KAPITAL HISOBI

Xususiyl kapital hisobini tashkil etish va uning vazifalari. Xususiyl kapital tarkibi. Turli mulkchilik shakllarida ustav kapitalini shakllantirish va uning o'zgarishini hisobga olish. Qo'shilgan kapital hisobi. Rezerv kapitalini shakllantirish va ishlatishni hisobga olish. Sotib olingan xususiyl aktsiyalar hisobi. Maqsadli tushumlar hisobi. Kelgusi xarajatlar va to'lovlar rezervini tashkil qilish hamda foydalanish hisobi.

14-mavzu. MAJBURIYATLAR HISOBI

Majburiyatlar tushunchasi va ularni baholash. Mol yetkazib beruvchilar va pudratchilarga to'lanadigan schyotlar, ajratilgan bo'linmalar, shu'ba va qaram xo'jalik jamiyatlariga to'lanadigan schyotlar, kechiktirilgan majburiyatlarni hisobga olish, olingan bunaklarni hisobga olish, byudjetga to'lovlar bo'yicha qarzlarni hisobga olish, sug'urta va davlatning maqsadli jamg'armalariga to'lovlar bo'yicha qarzlarni hisobga olish, ta'sischi'larga bo'lgan qarzlarni hisobga olish, kredit va qarzlarni hisobga olish. Qisqa va uzoq muddatli kredit va qarzlarni bo'yicha majburiyatlar hisobi. Turli kreditorlar bo'yicha majburiyatlarni hisobga olish

15-mavzu. MOLIVAVIY NATIJALAR HISOBI

Moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari. Asosiy xo'jalik faoliyatidan olinadigan daromadlar hisobi. Daromadlarni tan olish va baholash. Asosiy faoliyatining boshqa daromadlarini hisobga olish. Davr xarajatlari tarkibi va hisobi. Moliyaviy faoliyat bo'yicha daromadlar va xarajatlarni hisobda aks ettirish. Favqulodda foyda va zararlar hisobi. Soliq to'lagunga qadar foydani aniqlash va soliqqa tortish. Sof foyda va uning ishlatilishini hisobda aks ettirish.

16-mavzu. HISOBOTLARNI TUZISH VA TAQDIM ETISH

Moliyaviy hisobot va uning tarkibi. Moliyaviy hisobotni tuzishga tayyorgarlik ko'rish tartibi (inventarizatsiya). Moliyaviy hisobot axborotidan foydalanuvchilar. Oraliq moliyaviy hisobotlar. Buxgalteriya balansi va uni tuzish tartibi. Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot. Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot va uni tuzish usullari. Xususiyl kapital to'g'risidagi hisobot. Moliyaviy hisobotga tushuntirishlar, ilovalar va izohlar. Soliq va statistik hisobotlar tarkibi. Moliyaviy hisobot ma'lumotlari va unga auditorlarning xulosasini zaruriyligi.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Moliyaviy hisobga kirish" fanining predmeti va metodi
2. Buxgalteriya balansi, uning tuzilishi va mazmuni
3. Schyotlar tizimi va ikkiyoqlama yozuv
4. Asosiy xo'jalik jarayonlari hisobining tamoyillari
5. Hujjatlashtirish va inventarizatsiya